

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не висчерпує всієї складності проблеми методики організації фізкультурно-оздоровчої роботи для дітей з інвалідністю. Вважаємо доцільним продовжити вивчення основних проблем фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з дітьми, які мають інвалідність, вдосконалюючи роботу щодо розробки та введення нових методик та впровадження інноваційних технологій в галузі фізичної культури.

Література

1. Дудіна О.О. До стану здоров'я дитячого населення / О.О. Дудіна, Ю.Ю. Габорець, У.В. Волошина / Україна. Здоров'я нації. – 2015. – № 3. – С. 10–11.
2. Дудіна О.О. Ситуаційний аналіз стану здоров'я дитячого населення / О.О. Дудіна, А.В. Терещенко / Вісник соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2014. – № 2. – С. 49–57.
3. Евсеев С.П. Теория и организация адаптивной физической культуры: под. общ. ред. С.П. Евсеева. – М.: Сов. спорт, 2007.
4. Капська А.Й. Соціальна робота: навч. посібник / А.Й. Капська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи: навч. посіб. / А.Й. Капська. – К.: УДЦССМ, 2000. – 372с.
6. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. вищ. навч. закл. фіз. вих. і спорту: Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення / Т.Ю. Круцевич. – К., 2017. – 447с.
7. Сорочинський В. Є. Організація роботи соціального педагога / В. Є. Сорочинський. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 265 с.
8. Чудная Р. В. Адаптивное физическое воспитание / Р.В.Чудная.– К.: Наук. думка, 2000. – С. 288 – 315.
9. <http://www.ukrinform.ua/rubric-society>.
10. <http://www.moz.gov.ua>. – Міністерство охорони здоров'я України, офіційний сайт.
11. <http://day.kyiv.ua/uk/library/books/marshrut-no1-vypusk-69-dnipro>.

References

1. Dudina O.O., Gaborets Yu.Yu. and Voloshina V.V. (2015) To the health of the children population. Ukraine. The health of the nation, No. 3, pp. 10-11.
2. Dudina O.O., Tereshchenko A.V. (2014). Situational analysis of the state of health of the children population. Visnyk Sots. Hygiene and Org. Health Care of Ukraine, No. 2, pp. 49-57.
3. Evseev S.P. (2007) Theory and organization of adaptive physical culture. Moskov, Sov. sport.
4. Kapska A.Y. (2005). Social work: teaching. manual. Kyiv, Center for Educational Literature, 328 p.
5. Kapskaya A.Y. (2000). Technologies of socio-pedagogical work: teaching methods. Kyiv, UDTSSSM, 372 p.
6. Krusevich T.Yu. (2017). Theory and methods of physical education: a textbook for the stud. higher teach. shut. up nat. outs and sports: T.2. Method of physical education of different population groups. Kyiv, 447 p.
7. Sorochinsky V.E. (2005). Organization of the work of a social teacher. Kyiv, Center for Educational Literature, 265 p.
8. Chudnaya R.V. (2000). Adaptive Physical Education. Kyiv, Science opinion, pp. 288 - 315.
9. <http://www.ukrinform.ua/rubric-society>.
10. <http://www.moz.gov.ua>.
11. <http://day.kyiv.ua/uk/library/books/marshrut-no1-vypusk-69-dnipro>.

УДК 796.058.4:796.325

Лежньова О.В.

*кандидат медичних наук, доцент
доцент кафедри фізичного виховання та ЛФК*

Качан В.В.

*кандидат медичних наук, доцент
доцент кафедри фізичного виховання та ЛФК*

Вінницький національний медичний університет імені М.Пирогова

МОДЕЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ЗВ'ЯЗУЮЧОГО ГРАВЦЯ У ВОЛЕЙБОЛІ В ПРОЦЕСІ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Для ефективного управління змагальною діяльністю волейбольної команди тренеру необхідно володіти об'єктивною інформацією щодо якості виконання техніко-тактичних дій спортсменами. Мета дослідження полягала у визначенні модельних показників ефективності виконання техніко-тактичних дій і розробці теоретико-методичного підходу щодо оцінювання якості виконання другої передачі на удар зв'язуючим у процесі змагальної діяльності. В результаті контролю змагальної діяльності було виявлено співвідношення техніко-тактичних дій за якістю їх виконання зв'язуючими. Так як завданням зв'язуючого є створення своєму нападнику сприятливих умов для атаки, методика оцінки другої передачі на удар передбачала нарахування балів, у залежності від того, як нападника виведено на атаку (взагалі без блоку, проти одиночного, неорганізованого або організованого групового блоку).

Ключові слова: висококваліфіковані волейболісти, зв'язуючий, передача на удар, оцінювання.

Лежнёва Е.В., Качан В.В. Модельные показатели эффективности технико-тактических действий связующего игрока в волейболе в процессе соревновательной деятельности. Для эффективного управления

соревновательной деятельностью волейбольной команды тренеру необходимо обладать объективной информацией о качестве выполнения технико-тактических действий спортсменами. Цель исследования заключалась в определении модельных показателей эффективности выполнения технико-тактических действий и разработке теоретико-методического подхода к оценке качества выполнения второй передачи на удар связующим в процессе соревновательной деятельности. В результате контроля соревновательной деятельности было выявлено соотношение технико-тактических действий по качеству их выполнения связующими. Так как задачей связующего является создание своему нападающему благоприятных условий для атаки, методика оценки второй передачи на удар предусматривала начисления баллов, в зависимости от того, как нападающего выведено на атаку (вообще без блока, против одиночного, неорганизованного или организованного группового блока).

Ключевые слова: высококвалифицированные волейболисты, связывающий, передача на удар, оценивание.

Lezhniova O., Kachan V. The model indicators of effectiveness of the technical and tactical actions of setter during the competitive activity in volleyball. The trainer needs to have objective information about the quality of the technical and tactical actions by athletes to effectively managing the competitive activities of the volleyball team. The purpose of the study was to determine the model indicators of the effectiveness of technical and tactical actions and to develop a theoretical and methodical approach to assess the quality of the second pass by setter in the process of competitive activities. The main characteristics of the quality of technical and tactical actions of setter during the competitive activity were determined. So, according to the quality of serves they were distinguished to "won", "lost", "complicated for defense of opponent", "saved by the opponent in the game with the organization of counterattack"; the block was distinguished to "won", "lost", "saved in game with the organization of counterattack", "saved in the game without counterattacking"; for defense actions were following characteristics as "qualitative defense", "lost", "saved in the game without the organization of counterattack"; the quality of the attack was characterized as "won", "lost", "saved by the opponent in the game without the organization of a counterattack", "saved by the opponent in the game with the organization of counterattack". The methodic of assessing of the second pass of setter provided the following: the attack of hitter without an opponent block was assessed as 5 points, against a single block – 4 points, against an unorganized block – 3 points, against an organized group block – 2 points, a poor quality pass without the threat to the opponent was assessed as 1 point, and the error in the pass did not bring the setter any points.

Key words: highly qualified volleyball players, setter, second pass, assessment.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах збільшення конкуренції серед волейбольних команд як на національному, так і міжнародному рівнях, необхідним є пошук оптимальних шляхів підвищення ефективності змагальної діяльності. Це вимагає від тренера знання сучасних тенденцій розвитку волейболу, володіння ним об'єктивною інформацією щодо ефективності техніко-тактичних дій гравців з конкретними суперниками для наступного внесення корективів у модель змагальної діяльності [3].

Про збільшення швидкості гри у волейбол на сучасному етапі наголошують багато фахівців [5, 13 та ін.]. Необхідність короткотривалого дотику до м'яча, а також прийняття важливих тактичних рішень в умовах жорсткого дефіциту часу, обумовлюють велику кількість помилок при виконанні техніко-тактичних дій спортсменами [4, 7, 14 та ін.]. У зв'язку з цим, актуальною проблемою сучасного волейболу є підвищення ефективності виконання техніко-тактичних дій гравцями в процесі змагальної діяльності [8, 9, 10]. Здійснити це можливо на основі об'єктивних результатів контролю змагальної діяльності волейболістів.

Аналіз статистичних даних волейбольних матчів, який доступний у мережі Internet, переважно показує кількість виграшних очок окремими гравцями й усією командою в атаці, на блоці та подачі. Це є оправдано, оскільки саме ці елементи в найбільшій мірі сприяють набору очок командою. Однак здебільшого в статистиці залишається поза увагою якість виконання другої передачі на удар, хоча від ефективності саме цього прийому, виконаного зв'язуючим гравцем, залежить наступний розвиток атаки.

Теоретичний аналіз наукової літератури показав, що спроби розробки об'єктивної оцінки якості виконання техніко-тактичних дій волейболістами здійснювалися неодноразово [1, 2, 6, 8, 11 та ін.]. Разом з тим, проблема ефективності змагальної діяльності зв'язуючого гравця вивчалася обмеженим колом фахівців [12, 14], а тому потребує подальшого вивчення й обґрунтування. Це обумовило вибір теми та напрямку дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри фізичного виховання та ЛФК Вінницького національного медичного університету ім. Миколи Пирогова.

Мета дослідження – визначити модельні показники ефективності виконання техніко-тактичних дій і розробити теоретико-методичний підхід щодо оцінювання якості виконання другої передачі на удар зв'язуючим гравцем у процесі змагальної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати попередніх досліджень [3, 9] були присвячені обґрунтуванню модельних вимог щодо якості виконання техніко-тактичних дій нападниками в процесі змагальної діяльності. Однак, за даними теоретичного аналізу наукових джерел потребують також подальшого вивчення й обґрунтування модельні характеристики змагальної діяльності зв'язуючих. З огляду на це, ми здійснювали контроль змагальної діяльності гравців цього амплуа провідних команд Чемпіонату України серед команд Суперліги впродовж календарних ігор сезону 2017 – 2018 рр.

Зв'язуючі гравці не беруть участі в прийомі подач, однак, окрім їх основної функції на ігровому майданчику – виконання другої передачі на удар, вони також здійснюють ряд техніко-тактичних дій: подачі, блокування, захисні дії

(страховка блокуючих і нападників, прийом атакуючих ударів), а також рідко – атаквальні дії (здебільшого передбачає здійснення несподіваних ударів або «скидок»).

Опитування досвідчених тренерів з волейболу, педагогічне спостереження в процесі змагальної діяльності волейбольних команд, а також аналіз протоколів ігор, дають змогу визначити основні характеристики якості виконання техніко-тактичних дій волейболістами високої кваліфікації в процесі змагальної діяльності. Так, що стосується подач, доцільно виокремлювати «виграні», «програні», «ускладнені для прийому суперника», «збережені суперником у грі з організацією контратаки»; при виконанні блокування виокремлюють: «виграно», «програно», «збережено в грі з організацією контратаки», «збережено в грі без організації контратаки»; для захисних дій розрізняють «якісну доводку», «програно», «збережено в грі без організації контратаки»; якість атаквальних дій характеризується як «виграно», «програно», «збережено суперником у грі без організації контратаки», «збережено суперником у грі з організацією контратаки». Враховуючі ці характеристики, в табл. 1 представлено модельні вимоги до якості виконання техніко-тактичних дій зв'язаними в процесі змагальної діяльності.

Таблиця 1

Модельні вимоги до якості виконання техніко-тактичних дій волейболістами (зв'язаними) в процесі змагальної діяльності

Техніко-тактична дія	Якість виконання техніко-тактичних дій	Співвідношення техніко-тактичних дій за якістю їх виконання	
		Чоловіки	Жінки
Подача	Виграна	6-8 %	8-10 %
	Ускладнена для прийому суперника	10-15 %	15-18 %
	Збережено суперником у грі з організацією контратаки	75-78 %	65-68 %
	Прогрانا	3-5 %	5-8 %
Атака	Виграно	40-42 %	40-42 %
	Збережено суперником у грі без організації контратаки	25-30 %	25-30 %
	Збережено суперником у грі з організацією контратаки	28-30 %	28-30 %
	Програно	6-8 %	6-8 %
Захист	Якісна доводка	50-55 %	45-50 %
	Збережено в грі без організації контратаки	20-25 %	20-25 %
	Програно	20-25 %	25-30 %
Блок	Виграно	12-15 %	15-20 %
	Програно	35-40 %	25-30 %
	Збережено в грі з організацією контратаки	20-25 %	15-20 %
	Збережено в грі без організації контратаки	25-28 %	30-32 %
Активність гравця		25 %	25 %

Варто також додати, що показник активності гравця, який відображає частку участі волейболіста в організації техніко-тактичної діяльності своєї команди, становить 25 %, що є найбільше серед гравців інших амплуа [9]. Це пов'язано з тим, що зв'язуючі беруть участь практично в кожному розіграші м'яча своєю командою, виконуючи другу передачу на удар. З огляду на це, важливо встановити якісні характеристики виконання передач зв'язуючими та встановити їх корисність.

Перш за все варто відзначити, що завданням зв'язуючого є створення своєму нападнику сприятливих умов для атаки – взагалі без блоку або проти неорганізованого блоку суперника. Таким чином, методика оцінки другої передачі на удар зв'язуючим передбачала, що виведення свого нападника для атаки без блоку оцінювалося в 5 балів, проти одиночного блоку – в 4 бали, проти неорганізованого блоку – в 3 бали, проти організованого групового блоку – в 2 бали, неякісна передача, яка не мала реальної загрози супернику оцінювалася в 1 бал, а помилка при передачі не приносила зв'язуючому жодного балу. На прикладі одного з офіційних матчів Суперліги, якщо зв'язуюча за гру з чотирьох партій 19 разів «вивела» нападників своєї команди без блоку (що оцінюється в 19х5=95 балів), 31 раз – проти одного блокуючого (31х4=124 бали), 33 рази – проти неорганізованого блоку (33х3=99 балів), 12 разів – проти організованого групового блоку (12х2=24 бали), 5 передач не мали реальної загрози команді суперника (5х1=5 балів), 2 передачі були помилковими (2х0=0 балів), за матч вона отримала 347 балів, виконавши при цьому 102 передачі. З огляду на те, що максимально можлива оцінка в такому випадку могла становити 102х5=510 балів (тобто, 100 %), ефективність передач зв'язуючої в цьому випадку становитиме $347 \times 100 / 510 = 68\%$. Модельні показники ефективності передач для висококласних зв'язуючих становлять 65-75 %.

При аналізі дій зв'язуючого в командах високого класу звертають також увагу на кількість передач, виконаних у стрибку, так як вони не лише становлять загрозу атаки з першої передачі, а й сприяють максимальному прискоренню другої передачі на удар.

Висновки. 1. Для підвищення ефективності управління змагальною діяльністю своєї команди тренеру необхідно мати об'єктивну інформацію щодо якості виконання техніко-тактичних дій волейболістами. Особливо це стосується зв'язуючого гравця, ефективні дії якого забезпечують команді перехід від оборони до атаки.

2. Окрім своєї основної функції – виконання другої передачі на удар, зв'язуючий повинен на достатньому рівні

володіти всім арсеналом техніко-тактичних дій волейболіста.

3. Основна статистика матчу не відображає повної картини дій зв'язуючого, тому для визначення ефективності другої передачі на удар необхідно здійснювати контроль змагальної діяльності. Запропонована методика може слугувати орієнтиром для майбутніх досліджень.

Перспективи подальших досліджень вбачається провести в напрямку порівняння ефективності дій зв'язуючих гравців як національного рівня, так і міжнародного.

Література

1. Гамалій В. Оцінка результатів змагальної діяльності у волейболі // В. Гамалій, О. Шльонська // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 2. – С. 3 – 8.
2. Кудряшов Е.В. Контроль за уровнем игровой подготовленности волейболисток / Е.В. Кудряшов, А.А. Мищенко // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – 2002.–№ 7.–С.9–14.
3. Мичковська Л. Теоретико-методичні аспекти моделювання змагальної діяльності висококваліфікованих волейболістів / Л. Мичковська, Ю. Якушева, О. Лежньова, О. Романенко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – 2017. – Вип. 3 (22). – С. 367-371.
4. Осадчий О.В. Особливості змагальної діяльності волейболістів різного віку та кваліфікації / О.В. Осадчий // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – 2007. – №44. – С. 246-250.
5. Тактические тренды ЧМ-2018: скорость, гибридная подача и много пайпа [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://www.volleyball.ua/world-cup/5359-takticheskie-trendy-chm-2018-skorost-gibridnaia-podacha-i-mnogo-paipa>.
6. Темченко В.А. Регистрация, обработка и анализ показателей соревновательной деятельности в спортивных играх / В.А.Темченко // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – 2006. – № 2. – С. 37 – 48.
7. Щепотіна Н. Педагогічний контроль фізичних навантажень і техніко-тактичних дій у структурі змагальної діяльності волейболісток / Н. Щепотіна // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2018. – № 1. – С.92–96.
8. Щепотіна Н.Ю. Педагогічний та медико-біологічний контроль підготовленості та змагальної діяльності волейболісток різної кваліфікації / Н.Ю. Щепотіна // Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті: монографія; за заг. ред. В.М. Костюкевича. – Вінниця ТОВ «Планер», 2017. – С. 116–134.
9. Якушева Ю. Деякі аспекти використання методів моделювання в системі підготовки висококваліфікованих волейболістів / Ю. Якушева, К. Соцький, О. Буртова // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – 2018. Вип. №5 (24). – С. 333-338.
10. Doroshenko E.Iu. Model parameters of technical and tactical actions in the competitive activities of volleyball players / E.Iu. Doroshenko // Physical Education of Students. – 2013. – Vol. 5. – PP. 41-45.
11. Gabbett T.J. The Development of a Standardized Skill Assessment for Junior Volleyball Players / T.J. Gabbett, B. Georgieff // International Journal of Sports Physiology and Performance. – 2006. – № 1. – P. 95 – 107.
12. González-Silva J. Analysis of Setting Efficacy in Young Male and Female Volleyball Players / J. González-Silva, A. Moreno Domínguez, C. Fernandez Echeverría, F. Claver Rabaz, M. P. Moreno Arroyo // Journal of Human Kinetics. – 2016. – Vol. 53 (1). – P. 189 – 200.
13. Imas Y. Technical and tactical training of qualified volleyball players by improving attacking actions of players in different roles / Y. Imas, O. Borysova, O. Shlonska, I. Kogut, V. Marynych, V. Kostyukevich // Journal of Physical Education and Sport. – 2017. – Vol. 17. – PP. 441-446.
14. Strelnykova Ye. Efficiency of actions of the setter in competitions of students' women's volleyball teams of the Kharkiv region / Ye. Strelnykova, T. Liakhova // Slobozhanskyi herald of science and sport. – 2017. – Vol. 1 (57). – PP. 73-77.

References

1. Hamalii, V., & Shlonska, O. (2014). Ocinka rezul'tativ zmagal'noi diial'nosti u volejboli [Evaluation of the results of competitive activity in volleyball]. *Teoriia i metodika fizichnogo vikhovannia i sportu*, 2, 3-8.
2. Kudriashov, E.V., & Mishchenko, A.A. (2002). Kontrol' za urovнем igrovoj podgotovlennosti volejbolistok [Control over the level of gaming preparedness of female volleyball players]. *Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskikh special'nostej*, 7, 9-14.
3. Mychkovska, L., Yakusheva, Yu., Lezhniova, O., & Romanenko, O. (2017). Teoretiko-metodichni aspekti modeliuвання zmagal'noi diial'nosti visokokvalifikovanih volejbolistiv [Theoretical and methodical aspects of modeling the competitive activity of highly skilled volleyball players]. *Fizichna kul'tura, sport ta zdorov'ia nacii*, 3 (22), 367-371.
4. Osadchyi, O.V. (2007). Osoblivosti zmagal'noi diial'nosti volejbolistiv rznogo viku ta kvalifikacii [Features of competitive activities of volleyball players of different ages and qualifications]. *Visnik Chernigivs'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni T.G. Shevchenka*, 44, 246-250.
5. Takticheskie trendy ChM-2018: skorost', gibridnaia podacha i mnogo pajpa [The tactical trends of the World Cup 2018: speed, hybrid feed and a lot of pipe]._Resource Access Mode: <http://www.volleyball.ua/world-cup/5359-takticheskie-trendy-chm-2018-skorost-gibridnaia-podacha-i-mnogo-paipa>.
6. Temchenko, V.A. (2006). Registraciia, obrabotka i analiz pokazatelej sorevnovatel'noj deiatel'nosti v sportivnykh igrah [Registration, processing and analysis of competitive activity indicators in sports games]. *Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskikh special'nostej*, 2, 37-48.
7. Shchepotina, N. (2018). Pedagogichnij kontrol' fizichnikh navantazhen' i tekhniko-taktichnikh dij u strukturi zmagal'noi diial'nosti volejbolistok [Pedagogical control of physical activity and technical and tactical actions in the structure of competitive activity of female volleyball players]. *Sportivnij visnik Pridniprov'ia*, 1, 92-96.

8. Shchepotina, N.Yu. (2017). Pedagogichnij ta mediko-biologichnij kontrol' pidgotovlenosti ta zmagal'noi diial'nosti volejbolistok riznoi kvalifikacii [Pedagogical and medical-biological control of the preparedness and competitive activity of female volleyball players of different qualifications]. Teoretiko-metodichni osnovi kontroliu u fizichnomu vikhovanni ta sporti: monografija; za zag. red. V.M. Kostiukevicha, 116-134.
9. Yakusheva, Yu., Sotskiy, K., & Burtova, O. (2018). Deiaki aspekti vikoristannia metodiv modeliuвання v sistemі pidgotovki visokokvalifikovanikh volejbolistiv [Some aspects of the use of simulation techniques in the training of highly skilled volleyball players]. Fizichna kul'tura, sport ta zdorov'ia nacii, 5 (24), 333-338.
10. Doroshenko, E.Iu. (2013). Model parameters of technical and tactical actions in the competitive activities of volleyball players. Physical Education of Students, 5, 41-45.
11. Gabbett, T.J., & Georgieff, B. (2006). The Development of a Standardized Skill Assessment for Junior Volleyball Players. International Journal of Sports Physiology and Performance, 1, 95-107.
12. González-Silva, J., Moreno Domínguez, A., Fernández Echeverría, C., Claver Rabaz, F., & Moreno Arroyo, M.P. (2016). Analysis of Setting Efficacy in Young Male and Female Volleyball Players. Journal of Human Kinetics, 53 (1), 189-200.
13. Imas, Y., Borysova, O., Shlonska, O., Kogut, I., Marynych, V., & Kostyukovich, V. (2017). Technical and tactical training of qualified volleyball players by improving attacking actions of players in different roles. Journal of Physical Education and Sport, 17, 441-446.
14. Strelnykova, Ye., & Liakhova, T. (2017). Efficiency of actions of the setter in competitions of students' women's volleyball teams of the Kharkiv region. Slobozhanskyi herald of science and sport, 1 (57), 73-77.

УДК 615.83-055.2:616.366-002

Мілкіна О. В.
старший викладач,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
Маршеніна Д. В.
магістрант,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 40-50 РОКІВ ПІСЛЯ ХОЛЕЦИСТЕКТОМІЇ НА САНАТОРНОМУ ЕТАПІ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ

У статті обґрунтовано сучасні підходи до фізичної терапії жінок 40-50 років після холецистектомії на санаторному етапі. Захворювання органів травлення займають одне з перших місць у структурі загальної захворюваності. Вчений наголошує, що вони часто виникають у людей найбільш працездатного віку, викликають тривалу тимчасову непрацездатність, нерідко призводять до інвалідності.

Ключові слова: фізична терапія, жінки 40-50 років, холецистектомія, санаторний етап, сучасні підходи.

Милкина О. В., Маршенина Д. В. Физическая терапия женщин 40-50 лет после холецистэктомии на санаторном этапе: современные подходы. В статье обоснованы современные подходы к физической терапии женщин 40-50 лет после холецистэктомии на санаторном этапе. Заболевания органов пищеварения занимают одно из первых мест в структуре общей заболеваемости. Ученый отмечает, что они часто возникают у людей наиболее трудоспособного возраста, вызывают длительную временную нетрудоспособность, нередко приводят к инвалидности.

Ключевые слова: физическая терапия, женщины 40-50 лет, холецистэктомия, санаторный этап, современные подходы.

Milkina O., Marshenina D. Physical therapy of women 40-50 years after cholecystectomy at the sanatorium stage: modern approaches. The article substantiates modern approaches to physical therapy of women 40-50 years after cholecystectomy at the sanatorium stage. Diseases of the digestive system occupy one of the first places in the structure of general morbidity. The scientist emphasizes that they often arise in people of the most working age, causing prolonged temporary disability, often lead to disability. The increase in the frequency of diseases of the gall bladder and biliary tract in communication, the tendency to increase the morbidity of persons of young and able-bodied age, difficulty in the choice of physical therapy, which leads to an increase in the number of surgical interventions - cholecystectomy, is one of the leading problems of modern gastroenterology.

The task of therapeutic physical culture is: reducing and eliminating the inflammatory process; elimination of stagnation and disturbances of bile outflow, promoting removal of small stones; improvement of blood and lymph circulation and trophic processes in the liver and other organs of digestion; strengthening of abdominal muscles, activation of digestive system functions; normalization of activity of the central nervous system and autonomic nervous system, increase of the general tone of the organism.

Cholecystitis defines this inflammation of the gall bladder. It belongs to the common diseases, the development of which is promoted by the presence of stones in the gall bladder, which injure the mucous membrane and lead to stagnation of bile, as well as to dyskinesia

The analysis of the scientific literature on physical therapy of women 40-50 years after cholecystectomy at the sanatorium stage shows that this problem is relevant. In the complex of physical therapy at the sanatorium stage include: therapeutic physical culture, therapeutic massage and physiotherapy.

Key words: physical therapy, women 40-50 years old, cholecystectomy, sanatorium stage, modern approaches.